

องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วไลพร บุชบก พิษณุภา ยืนยาว จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

COMPONENTS OF ADMINISTRATORS' COMPETENCIES IN PRIVATE TECHNOLOGICAL AND VOCATIONAL COLLEGES UNDER OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION

Walaiporn Pusabok Pitchayapa Yuenyaw Jittirat Saengloetuthai and Piyanart Bunmepipit
Doctor of Philosophy Dissertation in Educational Administration,
Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand
E-mail address: pum2843@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 28 เมษายน 2562

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 20 กรกฎาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 1 พฤษภาคม 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งมีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่จะศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแบบเจาะจง และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาวิธีการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล ดังกล่าวแล้วข้างต้น การวิจัยนี้ ได้ออกแบบการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลจาก 4 วิธี เช่น การสนทนากลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเจาะลึก การสังเกต และการวิจัยเอกสาร ดังนั้นในการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล จะใช้หลักการในลักษณะการตรวจสอบสามเส้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การบริหารของผู้บริหาร และ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล

คำสำคัญ: องค์ประกอบสมรรถนะ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา การศึกษาเอกชน

Abstract

The research objectives To study the performance components of Executive College of Technology And vocational education under the Office of the Vocational Education Commission The key informants are 10 experts and experts, consisting of administrators of the College of Technology and Private Vocational. Who has a bachelor's degree or higher The group of 12 experts who will study the composition of the administrative competency of the Private Technology and Vocational Education College consists of the private vocational college administrators. And 7 experts, totaling 29 people, research instruments The tools used in this research Is a structured interview Data were collected from related literature reviews, observation and in-depth interviews. And group conversation Using the method of qualitative data analysis using content analysis method, data quality inspection method As mentioned above, this research has designed research that gathers information from 4 methods such as discussion groups. In-depth single interviews, observation and document research Therefore, to check the data quality Will use the principles of the inspection triangle

The results of this research It can be found that the competency factors of administrators of private technology and vocational colleges under the Office of the Vocational Education Commission consist of 1) academic administration of administrators, 2) executive leadership, 3) management of administrators, and 4) Human resource management

Keywords: Component, Administrator's competency, Private technological and vocational college

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับบุคลากรระดับต้นและระดับกลางในสาขาต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน การจัดการเรียนการสอนด้านการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีจะเป็นการเตรียมกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อพัฒนาประเทศ จากการขยายแรงงานของกำลังคนจะเปลี่ยนไปสู่การพึ่งตนเองและในกระบวนการทำงานทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมจะต้องมีกระบวนการสร้างและการทำงานอย่างครบวงจร ตั้งแต่การออกแบบ การวิจัยและพัฒนา กระบวนการสร้างงานต้นแบบนั้น จะต้องมีการถ่ายทอดและดัดแปลงด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ สู่กระบวนการผลิต ในภาคอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรม

สถานศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการผลิตนักเรียนนักศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีให้สามารถผลิตอัตรากำลังคนที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน (สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2553 : 20-25) จากการศึกษาข้อมูลประเด็นปัญหาของกลุ่มอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีของประเทศไทย ในด้านการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พบว่า ผู้บริหารมีสภาวะความเป็นผู้นำยังไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ในด้านการประสาน ขับเคลื่อนและการพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการร่วมมือกันปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ และการสร้างเสริมให้มีการเสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานในทุก ๆ ด้านมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณลักษณะด้านการจัดการ และการบริหารที่ดี ทั้งทางด้านการเป็นผู้นำ ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ด้านการบริหารจัดการองค์กรให้เจริญก้าวหน้าเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงของทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น รวมถึงคุณวุฒิและคุณธรรม จริยธรรม หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีคุณภาพ ไม่เป็นผู้นำที่ดี ก็จะไม่สามารถพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างภาพลักษณ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี ให้เจริญก้าวหน้าต่อไปไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของธีระ รุญเจริญ (2550 : 7)

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 - 2100) มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ และพลเมืองโลกหลายด้านได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้นและผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558 : 303) ทำให้องค์การทั้งภาครัฐ และเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอด และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ จะเห็นได้ว่า สมรรถนะของผู้บริหารมีผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญเติบโตและประสบความสำเร็จตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังเช่น การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่าง

ต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เท่าทันที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน "ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้" (สำนักงานรัฐมนตรี, 2558 : ออนไลน์) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงนับว่าเป็นกลไกหลักที่สำคัญมากของระบบการศึกษา และย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเผชิญกับความหลากหลายในการบริหารจัดการสถานศึกษาแห่งประชาคมอาเซียนในศตวรรษที่ 21 นี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นศูนย์กลางของครูและนักเรียน และการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาควรกำหนดให้เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการด้วยศักยภาพ สมรรถนะ ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำสถานศึกษาสู่เป้าหมาย วิสัยทัศน์ที่ใฝ่ฝันไว้ ด้วยศูนย์กลางของครู บุคลากร นักเรียน ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพันธมิตรของสถานศึกษาเป็นผู้ประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายเพื่อการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับ ศรัทธาของนักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งการจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในอาเซียนได้นั้น ฐานรากแห่งหลักปรัชญาทางการศึกษาจะเป็นปัจจัยหลักพื้นฐานในการเกื้อหนุนนำพาให้ได้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (สุรศักดิ์ สุขเมธีวรกุล, 2557 : 226)

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนในภาพรวมของประเทศจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจากรัฐบาล เพื่อให้การผลิตกำลังคนมีคุณภาพมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ในฐานะเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางการนโยบาย และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จต้องมีความพร้อมในด้านคุณลักษณะที่โดดเด่น

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในทุกแห่ง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร บุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 77 จังหวัด ปีการศึกษา 2560 จำนวนสถานศึกษา 487 แห่ง โดยแบ่ง

ประเภทของบุคลากร ดังนี้ 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 487 คน 1.2 ครู จำนวน 5,717 คน 1.3 บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7,705 คน

ผู้ให้ข้อมูล

คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญคือผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งมีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่จะศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแบบเจาะจง ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 29 คน

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดเกี่ยวกับสภาพสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ แนวคิดทฤษฎีการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาวิธีการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล ดังกล่าวแล้วข้างต้น การวิจัยนี้ ได้ออกแบบการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลจาก 4 วิธี เช่น การสนทนากลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเจาะลึก การสังเกต และการวิจัยเอกสาร ดังนั้นในการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล จะใช้หลักการในลักษณะการตรวจสอบสามเส้า ที่วางหลักไว้ว่า ประเด็นเดียวกันที่ต้องการค้นหา หากรวบรวมข้อมูลจากต่างวิธีกัน (Difference method) รวบรวมข้อมูลจากต่างเวลา (Difference time) รวบรวมข้อมูลจากต่างสถานที่ (Difference place) และรวบรวมข้อมูลจากต่างผู้รู้จริง (Difference key informant/person) เมื่อได้ข้อมูลคล้ายกัน แสดงว่าข้อมูลนั้น น่าเชื่อถือได้แล้ว เพราะข้อมูลมีความจำเริญซ้ำซากที่เป็นการยืนยันว่า มีความเป็นจริง สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ จะให้ความสำคัญกับการตีความหมาย (meaning) ของเนื้อหาปรากฏการณ์ สัญลักษณ์ หลักฐานฯ ที่ได้จากการจัดหมวดหมู่ หลังจากนั้นจะทำการพิจารณา หาความหมาย โดยนำหลักการทางวิชาการ เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว เช่น ลักษณะเนื้อหาของข้อมูลในการเปิดเผยตนเอง ฯลฯ ไปทาบ แล้วทำการตีความหมายแบบตรงไปตรงมา จากปรากฏการณ์นั้น (Linear interpretation) ถัดมาหากปรากฏการณ์ไม่ชัดเจน หรือข้อมูลคลุมเครือ จะใช้หลักการตีความหมาย โดยนำหลักการทางวิชาการ จาริตประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ฯลฯ ไปทาบแล้วทำการตีความหมายในลักษณะทางอ้อม (Spiral interpretation)

ลำดับต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นถึง ขั้นตอนที่เป็นกระบวนการในการเตรียมตัว วิเคราะห์ข้อมูล

1. ถอดเทปข้อมูล เรียงข้อมูล แสดงลักษณะข้อมูล ว่ามีเนื้อหาอย่างไร
 2. พิจารณาสาระ เนื้อหาของข้อมูล ว่าครอบคลุมในประเด็นใดบ้างอย่างละเอียด
 3. กำหนดรหัสหยาบ (Axial Code) พร้อมกับคำนิยาม หรือความหมาย
 4. อ่านข้อมูลและระบุรหัสหยาบ ในเนื้อหาสาระข้อมูล ที่ปรากฏ ในข้อที่ (2)
 5. ออกแบบโครงสร้างบัญชี ที่จำแนกออกตามกลุ่มประเด็นหลัก และกลุ่มประเด็นรอง อย่างละเอียด เพื่อนำไปใช้ในการจัดหมวดหมู่ข้อมูล
 6. แบ่งกลุ่มประเด็นหลักออกเป็นกล่อ่ง หรือเป็นแฟ้มข้อมูล
 7. แบ่งกลุ่มประเด็นย่อยจากกลุ่มประเด็นหลัก ในข้อที่ (6)
 8. ทำการเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความหมายจากกลุ่มประเด็นที่จัดกลุ่มแล้วด้วย
- การพรรณนาในลักษณะการบรรยาย แบบเล่าเรื่อง (Narrative) พร้อมกับการนำปรากฏการณ์ที่เป็นรูปภาพ แผนภาพ วัตถุ คำพูด (Quotation) มานำเสนอในลักษณะข้อมูลประกอบคำบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพิจารณาองค์ประกอบสมรรถนะในการบริหารทรัพยากรบุคคลในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เมื่อวันที่ 1-30 กันยายน 2561 ได้ข้อสรุปดังนี้ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การบริหารงานของผู้บริหาร และ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 คน ได้ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารในสายอาชีวศึกษาจะต้องมองถึงความต้องการของสถานประกอบการ และความพึงพอใจของสถานศึกษาที่จะรับนักศึกษาไปเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น เมื่อรับรู้ถึงความต้องการต่าง ๆ แล้ว ผู้บริหารต้องมองถึงการบริหารงานเชิงกระบวนการ คือ (input process output) ใน

เชิง Input นั้นหมายถึง ความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาและผู้ปกครอง ในส่วน Process นั้นหมายถึงการบริหารทรัพยากรทั้ง 4 M อันประกอบไปด้วย Man Machine Material Method ส่วน Output นั้น หมายถึง นักศึกษาที่สัมฤทธิ์ผลมีความรู้ความสามารถตรงตามที่ตลาดแรงงานต้องการ ซึ่งนักเรียนนักศึกษาเหล่านี้จะมีองค์ความรู้ด้านวิชาชีพ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ ไทยแลนด์ 4.0 ที่เน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี หรือที่เรียกว่ายุคดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 12 คน ได้ให้ความเห็นว่า ผู้นำมี 2 ประเภท คือ ผู้นำแบบเผด็จการ และผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้นำนั้นจะต้องพิจารณาถึงยุคหรือ Generation ในแต่ละกลุ่ม เพราะว่าในหน่วยงานแต่ละแห่งมีหลาย Generation ร่วมงานกันอยู่ โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษา ก็เป็นอีกกลุ่มที่เรียกว่า Generation Net ซึ่งมาพร้อมกับเทคโนโลยีและการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว คนในองค์กรต้องมีการปรับตัวและเข้าใจพื้นฐานในแต่ละ Generation

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารของผู้บริหาร

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันคือ ผู้บริหารจะมีวิธีการบริหารงานตามความรู้ความสามารถของบุคลากรในแต่ละหน่วยงาน โดยจะมีการแบ่งงานให้ตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล และให้คำแนะนำการทำงานนั้นอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 4 การบริหารทรัพยากรบุคคล

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 คน ได้ให้ความเห็นคือ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวกับการวางแผนงาน การกำหนดคุณลักษณะ คุณสมบัติของบุคลากรที่ทางสถานศึกษาต้องการ ซึ่งในการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะคำนึงถึงการบริหารงานบุคคลให้เกิดความเป็นธรรมในองค์กร บุคลากรมีสภาพการทำงานที่ดี

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาสภาพสมรรถนะและเสนอองค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งได้พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมสูงสุดจากมากไปหาน้อย ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การบริหารของผู้บริหาร และ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร มีอิทธิพลรวมส่งผลต่อประสิทธิผลของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลรวมสูงเป็นอันดับหนึ่ง และมีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยรายด้านของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ได้แก่ การพัฒนาการเรียน

การสอน วางนโยบายการเรียนการสอน สนับสนุนแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งได้นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร เช่น กมลพัชร หินแก้ว (2555: 4)

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลรวมส่งผลต่อประสิทธิผลของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลรวมสูงเป็นอันดับสอง และมีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและค่าเฉลี่ยรายด้านของภาวะผู้นำของผู้บริหาร ได้แก่ คุณลักษณะภาวะผู้นำ พฤติกรรมผู้นำตามสถานการณ์ และความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งได้นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร เช่น ปราโมศ อัสโร (2553: 171-172)

3. การบริหารของผู้บริหาร การบริหารของผู้บริหารมีอิทธิพลรวม ส่งผลต่อประสิทธิผลของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลรวมสูงเป็นอันดับสอง และมีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยรายด้านของการบริหารของผู้บริหาร ได้แก่ การจูงใจมนุษย์ ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ประสิทธิภาพขององค์กร การมีส่วนร่วม จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งได้นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหาร เช่น พิชิต เทพวรรณ (2554: 34-43) ได้ศึกษาถึงรวบรวมตัวแบบในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (human resource management model) สรุปได้ว่าแนวคิดในการบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้น สามารถแบ่งออกได้ 2 กลุ่ม คือ ตัวแบบของกลุ่มนักคิดในสหรัฐอเมริกา (America Model) และตัวแบบของกลุ่มนักคิดในสหราชอาณาจักร (British Model) ส่วนศักดิ์พันธ์ ดันวิมลรัตน์ (2557: 851)

4. การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารทรัพยากรบุคคลมีอิทธิพลรวมส่งผลต่อประสิทธิผลของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีค่าอิทธิพลรวมสูงเป็นอันดับสอง และมีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและค่าเฉลี่ยรายด้านของการบริหารทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ (HRD) ทรัพยากรมนุษย์ (HRM) และแนวทางของ HR Scorecard จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า สมรรถนะของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งได้นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร เช่น ฐนันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล (2557: 3-5)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารในด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุดขององค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การบริหารของผู้บริหาร และ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม อาทิ ศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาต่าง ๆ ที่มีการจัดการเรียนร่วมควรมีการพัฒนา และให้ความสำคัญกับการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนั้นควรมีการพัฒนาด้านการจัดทำวางแผนองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การบริหารของผู้บริหาร และ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล ด้วยเหตุที่แผนกลยุทธ์จะสามารถบ่งบอกถึงเป้าหมาย แนวทาง และเป็นคู่มือในการดำเนินงานของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปสู่ภาคปฏิบัติการได้ สามารถวัดผล ประเมินผลงานได้ สามารถปรับและพัฒนาตามแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนร่วมในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วย การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (participation action research) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุแบบพหุระดับ (multi-level causal model) ที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้หน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ต่างระดับกัน

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในประเด็นอื่น อาทิ การพัฒนาตัวบ่งชี้ของประสิทธิผลของสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนร่วมด้วย การพัฒนารูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กมลพัชร หินแก้ว. (2555). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล. (2557). การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(2), 186-193.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. การประชุมวิชาการระดับชาติคุรุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21. น. 301-313
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:แอล. ที. เพรส จำกัด.
- นุชนรา รัตนศิริประภา. (2557). สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(3).
- ปราโมศ อิสโร. (2553). ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินและรับรองคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลา.
- พิชิต เทพวรรณ. (2554). การทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วิวัฒน์ คลังวิจิตร. 2558. การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้วยฐานสมรรถนะในสถานประกอบการภาคกลางของประเทศไทย. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(2), 195-202.
- ศักดิ์พันธ์์ ต้นวิมลรัตน์. (2557). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(3).
- สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. (2553). การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการตามแผนนโยบายยุทธศาสตร์ส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ: สมาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2558). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.nesdb.go.th>.
- สุรศักดิ์ ศุภเมธีวรกุล. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สุทธิปริทัศน์. ปีที่ 28 ฉบับที่ 86 เมษายน - มิถุนายน 2557, น. 226

- สิทธิพงศ์ นกแอนหมาน. (2558). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา* (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อำนวย ทองโปร่ง. (2555). *ภาวะผู้นำและนวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดี.
- Kennedy, P.W. & S.G. Dresser. (2005). Creating a Competency – Based Workplace, Benefits Compensation Digest. (n.d.). *Dissertation Abstracts Intonational*. 64(02), 480.
- Ivancevich, John. M. (2007). *Human resource management*. New York: McGraw-Hill.
- Marmon, D.H. (2002). *Core Competency of Professional Service Providers in Funded Education Programs. Doctoral Dissertation*. Tennessee: The University of Tennessee.
- Reddin, William J., (2014). *The 3–D Management Style Theory: Theory Paper 2*. Canada: Social Science System.